

اللَّهُ يَتَوَكَّلْ دَاوُدُ جَالُوتَ وَاتَّهَى اللَّهُ الْمَلِكَ وَ

سان شڪست ڏني، ۽ (حضرت) داؤد جالوت کي قتل ڪيو ۽ الله تعالیٰ (حضرت) داؤد کي ملڪ ۽

الْحِكْمَةَ وَعَلَّمَهُ مِمَّا يَشَاءُ ۖ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ

نبوت ته عطا فرمائي ۽ انهي کي جيڪو پسند ڪيائين علم سيکارايائين، ۽ جيڪڏهن الله تعالیٰ ڪافرن کي

النَّاسَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ لَفَسَدَتِ الْأَرْضُ وَلَكِنَّ

مسلمانن سان دفع نه ڪري ته ها ته البتہ نر مين ۾ فساد ٿئي ها پر

اللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ ۚ تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ

الله تعالیٰ مهربان آهي جهان وارن تي . اهي الله جون نشانيون آهن

تَنَزَّلُهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ ۖ وَإِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ۚ

جيڪي جبرئيل جي معرفت حق نازل ٿا توها تي نازل ڪجن ٿيون، ۽ بيشڪ اي حبيب توهان سچن رسولن مان آهيو.

تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ مِنْهُمْ مَنْ كَلَّمَ

اهي رسول آهن انهن مان هڪڙن پيغمبرن کي ٻين کان پلو ڪيو سين، انهن مان ڪن سان الله تعالیٰ

اللَّهُ وَرَفَعَهُ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ ۖ وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ

ڪلام فرمايو ۽ رسول علي کي سڀني کان بلند درجو عطا فرمايو، ۽ اسان مريم جي فرزند عيسيٰ کي معجزا ڏنا

وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ ۖ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَقْتَتَلَ الَّذِينَ مِنْ

۽ کيس (حضرت) جبرئيل سان مدد ڏني سين، ۽ جيڪڏهن الله تعالیٰ گھڻي ها ته انهن جا پويان پاڻ ۾ نه وڙهن

بَعْدِهِمْ مَنْ بَعْدَ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ وَلَكِنْ اخْتَلَفُوا فَبِهِمْ

ها انهي کان پوءِ جو انهن وٽ ظاهر نشانيون اچي چڪيون پر انهن اختلاف ڪيو انهن مان

مَنْ آمَنَ وَمِنْهُمْ مَنْ كَفَرَ ۖ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَقْتَتَلُوا وَلَكِنْ

ڪي ته ايمان تي رهيا ۽ ڪي ڪافري ٿيا، ۽ جيڪڏهن الله تعالیٰ گھڻي ها ته انهن ۾ نه ها، پر

اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ﴿٦٥﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ

اللہ تعالیٰ جیسا چاہی اهو ڪري ٿو . اي مؤمنو! الله تعالیٰ جي ڏنل مال خرچ ڪريو

مَنْ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمَ لَا بَيْعٌ فِيهِ وَلَا خِلَّةٌ وَلَا شَفَاعَةٌ

انهي ڏينهن جي اچڻ کان پهرين جنهن ۾ نه واپار ٿيندو ۽ نه ڪافرن لاءِ دوستي ۽ شفاعت هوندي،

وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٦٦﴾ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ

۽ ڪافري ٻڌ ڏانهن، الله آهي انهي کان سواءِ ڪو معبود ناهي، اهو زندو ۽ بيمير ڪي قائم رکندڙ آهي،

لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي

انهي کي ٻاهر ۽ ننڊ نه ٿي اچي، جيڪي ڪجهه آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سڀ الله تعالیٰ

الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ

جو آهي، ڪير آهي جيڪو سفارش ڪري الله تعالیٰ وٽ سندس اجازت کان سواءِ، اهو ڄاڻي ٿو جيڪي ڪجهه

أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا

اڳيان ۽ جيڪو ڪجهه پويان آهي، ۽ نه ٿا ڄاڻن ڪنهن به شيءِ جي معلومات کي مگر جنهن کي پاڻ

شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا

چاهي، الله تعالیٰ جي ڪرسي آسمانن ۽ زمين کان ڪشادي آهي، ۽ الله کي آسمانن ۽ زمين جي حفاظت ڪرڻ ڳري ناهي

وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٦٧﴾ لَا أَكْرَاهُ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ

۽ اهو ئي بلند عظمت وارو آهي. دين ۾ ڪابه زبردستي ناهي، بيشڪ هدايت جدا ئي ڪمراهي

الْغَىِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمَرْ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ

کان، پوءِ جيڪو شيطان کي نه مڃي ۽ الله تي ايمان آڻي ٿو، پوءِ بيشڪ اُن مضبوط رسيءَ

بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٦٨﴾

کي جهليو، جنهن کي ڪڏهن نه ٽٽڻو آهي، ۽ الله تعالیٰ ٻڌڻ ۽ ڄاڻندڙ آهي.

اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ ۚ وَ

اللہ تعالیٰ مؤمنن جو مددگار ہے آمین، انھن کي اولادھن کان روشنيءَ جي طرف ڪڍي ٿو ۽

الَّذِينَ كَفَرُوا أُولَٰئِكَ هُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى

ڪافرن جا ساٿي شيطان آهن جيڪي انھن کي روشني کان اولادھيءَ جي طرف

الظُّلُمَاتِ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ۚ أَلَمْ تَرَ

وئي وڃن ٿا، اهي ماڻهو جهنمي آهن، اهي انهي ۾ هميشه رهندا، اي حبيب ڇا توهان

إِلَى الَّذِي حَاجَّ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ أَنْ آتَاهُ اللَّهُ الْمُلْكَ إِذْ

مدد ڏنو انهي ماڻھو کي جنهن رب جي باري ۾ ابراهيم سان تڪرار ڪيو انهي کي الله تعالیٰ بادشاهي ڏني، جنهن وقت

قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّيَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ قَالَ أَنَا أُحْيِي وَأُمِيتُ ۚ

ابراهيم فرمايو منهنجو رب اهو آهي جيڪو ماري ۽ جياري ٿو، ڇا تڏهن آئون ماريان ۽ جياريان ٿو،

قَالَ إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالشَّمْسِ مِنَ الْمَشْرِقِ

ابراهيم فرمايو بيشڪ الله تعالیٰ سج کي اوڀر کان اُڀاري ٿو

فَأْتِي بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ الَّذِي كَفَرَ ۗ وَاللَّهُ لَا

پوءِ تون سج کي اولھ کان اُڀار، پوءِ ڪافر حيران ته رهجي ويو، ۽ الله تعالیٰ هدايت

يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ۚ أَوَلَمْ يَكُن لَّهُمْ آيَاتٌ مِّن مَّا يَخْلُقُ ۚ

مدد ڏئي ظالمن جي قوم کي ۰ يا مثال (حضرت) عزيز جو جيڪو لنگهيو هڪ ڳوٺ مان

خَافِيَةً عَلَىٰ عُرُوشِهِمْ ۚ قَالَ أَنَىٰ يُحْيِي هَٰذِهِ اللَّهُ بَعْدَ

۽ اهو پنهنجن چٽين تي ته ڪريل هو، فرمايائين ڪهڙي طرح الله تعالیٰ هن ڳوٺ کي ويران ٿيڻ کان پوءِ

مَوْتِهَا ۚ فَأَمَاتَهُ اللَّهُ مِائَةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ ۚ قَالَ كَمْ

آباد ڪندو، ۽ الله تعالیٰ انهي کي سو سال مٿل رکي پوءِ نرينده ڪيو، الله تعالیٰ فرمايو تون

آباد ڪندو، ۽ الله تعالیٰ انهي کي سو سال مٿل رکي پوءِ نرينده ڪيو، الله تعالیٰ فرمايو تون

آباد ڪندو، ۽ الله تعالیٰ انهي کي سو سال مٿل رکي پوءِ نرينده ڪيو، الله تعالیٰ فرمايو تون

وَقَدْ اَلَزَمَ

لَبِثْتُ قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضُ يَوْمٍ قَالَ بَلْ لَبِثْتُ

هتي ڪيترو وقت رهين، عرض ڪيائين هڪ ڏينهن يا ڪجهه گهٽ، الله تعالى فرمايو نه بلڪ توکي سو

مِائَةِ عَامٍ فَانْظُرْ إِلَى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ

سال گذري ويا پوءِ تون پنهنجي طعام ۽ پاڻيءَ کي ڏس جو اڃان بدبوءِ دار نه ٿيو آهي،

وَانْظُرْ إِلَى حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَ آيَةً لِلنَّاسِ وَانْظُرْ إِلَى

پنهنجي گدھ کي ڏس (جيڪو مٽي تي ويو آهي) اهو انهيءَ لاءِ جو توکي اسين ماڻهن لاءِ نشاني ڪريون ٿا ڏس

الْعِظَامِ كَيْفَ نُنَشِّرُهَا ثُمَّ نَكْسُوهَا لَحْمًا فَلَمَّا

انهن هڏين کي ته ڪهڙي طرح اسين ترتيب ڏيون ٿا پوءِ انهن تي گوشت چاڙهيون ٿا، پوءِ جڏهن اها

تَبَيَّنَ لَهُ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

ڳالهه ظاهر ٿي، چيائين آئون يقين ڪريان ٿو ته بيشڪ الله تعالى هر شيءِ تي قادر آهي.

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ أَرِنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَىٰ قَالَ أَوْ لَمْ

پڇي جنهن وقت ابراهيم عرض ڪيو اي منهنجي مڙن کي ڏيکار تون مئلن کي ڪيئن بيارين ٿو، الله تعالى فرمايو

تَوَمِّنْ قَالَ بَلَىٰ وَلَٰكِنْ لِّيَطْمَئِنَّ قُلُوبِي قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً مِّنَ

چاڻوڪي پٿرين ٺاهي؟ عرض ڪيائين چوند، مگر چاهيان ٿو ته منهنجي دل مطمئن ٿئي، الله تعالى فرمايو چار پٿي وٺي انهن کي

الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ اجْعَلْ عَلَىٰ كُلِّ جَبَلٍ مِّنْهُنَّ جُزْءًا

ڪم پان ٻه ٻه ملائي پوءِ انهن مان هڪ هڪ حصو هر جبل تي رکي ڇڏ

ثُمَّ ادْعُهُنَّ يَأْتِينَكَ سَعْيًا وَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

انهي مان پوءِ تون انهن کي پان ڏانهن سڏ، توڻ ٻوڙي ايندا، ۽ تون يقين ڪر بيشڪ الله تعالى غالب ۽ ڄاڻوڪي وارو آهي.

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ

انهن جو مثال جيڪي پنهنجي مالن کي الله جي راهه ۾ خرچ ڪن ٿا، انهيءَ دانيءَ جي مثال آهي جنهن

له تفسير مظهری. كه تفسير مظهری.

أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِّائَةٌ حَبَّةٌ وَاللَّهُ

مانست سنگ پيدا ١١٠ هر هڪ سنگ ۾ سو داڻا آهن ، ۽ الله تعالى انهي

يُضِعْفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ١١١ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ

کان به زياده ڪري ٿو جنهن کي چاهي ، ۽ الله تعالى احڪم ڪندڙ چاڻهندڙ آهي . جيڪي ماڻهو پنهنجي مالن

أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يُتْبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَتًّا وَلَا

کي الله جي راه ۾ خرچ ڪري پوءِ خيرات ڪرڻ کان پوءِ ڪنهن تي ٿورو نه ٿا رکن ۽ نه ئي ڪنهن کي

أَذَى لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ

ڏکون ٿا ، انهن جو ثواب سندن رب وٽ آهي ، ۽ انهن تي ڪوبه خوف نه آهي ۽ نه ئي

يَحْزَنُونَ ١١٢ قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّنْ صَدَقَةٍ

اهي ڏکون ٿا . سھڻو ڳالھائڻ ۽ معاف ڪرڻ انهي خيرات کان بهتر آهي جنهن جي

يَتَّبِعُهَا أَذَى وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَلِيمٌ ١١٣ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا

پويان ڏکون ٿا هجي ، ۽ الله تعالى بي پرواه بردبار آهي . اي مومنو! توهان پنهنجن خيراتن جو

تُبْطِلُوا صَدَقَتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِئَاءَ

ثواب ٿورو رکي ۽ ڪنهن کي ڏکيو ۽ حياڻي نه ڇڏي ٿو ، انهي ماڻهوءَ وانگر جيڪو پنهنجو مال

النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَثُلَّةٌ كَمِثْلِ صَفْوَانٍ

ماڻهن کي ڏيکارڻ لاءِ خرچ ڪري ٿو ۽ الله ۽ قيامت تي ايمان نه ٿو رکي ، پوءِ انهي جو مثال اهڙو آهي جيئن صاف

عَلَيْهِ تَرَابٌ فَأَصَابَهُ وَابِلٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًا ١١٤ لَا يَقْدِرُونَ

پٿر تي مٽي هجي پوءِ اهڙو زور سان مينهن ٿئي جو ان پٿر کي صاف ڪري ڇڏي ، پنهنجي ڪمائي ماڻهن

عَلَى شَيْءٍ مِّمَّا كَسَبُوا ١١٥ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ١١٦

به شيءِ تي طاقت رکي نه ٿا سگهن ، ۽ الله تعالى هدايت نه ٿو ڏئي قوم ڪافرن جي کي .

وَمَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ

۽ انهن جو مثال جيڪي پنهنجن مالن کي الله تعالى جي رضامندي حاصل ڪرڻ ۽ ثواب

وَتَشْيِئَتًا مِّنْ أَنْفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَنَّةٍ بِرَبْوَةٍ أَصَابَهَا وَابِلٌ

خاطر خرچ ڪن ٿا انهيءَ جو مثال انهيءَ باغ جهڙو آهي جيڪو مٿانهين زمين تي هجي انهيءَ تي زوردار

فَأَتَتْ أَكْطَافَهَا ضَعْفَيْنِ فَإِن لَّمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ فَطَلٌّ وَاللَّهُ بِمَا

مينهن وسي جو پنهنجو ميوو وڻيو ڏي، پوءِ جيڪڏهن زوردار مينهن انهيءَ تي نه پوي ته فقط هڪ ڳوٺ مينهن ۽ الله تعالى

تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ۝۹۵ أَيَوَدُّ أَحَدُكُمْ أَن تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِّنْ

توهان جي عملن کي ڏسندڙ آهي. ڇا توهان مان ڪو ماڻهو پسند ڪندو ته ان وقت هڪ باغ ڪجورن

مَخِيلٌ وَأَعْنَابٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُ فِيهَا مِنْ كُلِّ

۽ انگورن جو هجي جنهن جي هيٺان نهرون وهن، انهيءَ ماڻهو لاءِ ان باغ ۾ هر قسم

الشَّجَرِ وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَّةٌ ضِعْفًا ۝۹۶ فَأَصَابَهَا

جاميواهجن، ۽ پاڻ پور هو ٿي ويهي ۽ سندس ننڍڙا اولاد هجي، پوءِ ان باغ کي ٽي طوفان

إِعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ ۝۹۷ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ

لڳي جنهن ۾ باهه هجي پوءِ انهيءَ کي ساڙي ڇڏي، اهڙي طرح بيان فرمائي ٿو الله تعالى اوهان ۽ پنهنجن

الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ۝۹۸ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا

آيتن کي ته من اوهان فڪر ڪريو. اي مومنو! توهان خرچ ڪريو

مِّنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ

پاک شين مان جيڪي توهان ڪمايو ٿا ۽ انهن شين مان خرچ ڪريو جيڪي اسان توهان لاءِ زمين مان ڪڍي ڏنا

وَلَا تَيْسَمُوا الْخَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِآخِذِيهِ

آهڻ، ۽ خراب شين جو ارادو نه ڪريو جو انهيءَ مان خرچ ڪريو ۽ خراب شيءِ توهان نه ٿا وٺو

إِلَّا أَنْ تَغْضُوا فِيهِ ۖ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿۳۷﴾

مگر اکیون پوری ، ۽ اوهان یقین ڪریو بیشڪ الله بی پرواھ ساراھیل آھي .

الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَاءِ ۚ وَاللَّهُ

شیطان توھان کی مسکینی جو وسوسو و جھمی تو ۽ یرن ڪمن جو چوي ٿو ، ۽ الله تعالیٰ

يَعِدُكُمْ مَغْفِرَةً مِّنْهُ وَفَضْلًا ۚ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿۳۸﴾

توھان سان بخشش ۽ مھربانی جو وعدو فرمائی ٿو ، ۽ الله تعالیٰ احتیڪا ڪندڙ ڄاڻندڙ آھي .

يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَّشَاءُ ۚ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ

الله تعالیٰ ڏيئي علم ساڳڏ عمل جي توفیق جھن کی چاھي ٿي ٿو ، ۽ جھن کی ڏيئي علم عمل سان ڏنو وڃي ٿو ۽ بیشڪ

أُوْتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا ۚ وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿۳۹﴾

انھي کی گھڻو خیر ڏنو وڃي ، ۽ نصیحت حاصل نہ ٿا ڪن مگر عقلمند .

وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِّنْ نَّفَقَةٍ أَوْ نَذْرٍ تُمْ مِنْ نَّذْرٍ فَإِنَّ

۽ جيڪي ڪجهہ توھان خرچ ڪریو ٿا یا نذر مقرر ڪریو ٿا الله تعالیٰ کی ان جي

اللَّهُ يَعْلَمُهُ ۚ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿۴۰﴾ إِنَّ تَبَدُّوا

معلومات آھي ، ۽ ظالمن جو ڪوبہ مددگار ناھي . جيڪڏھن زڪوات لہ

الصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا هِيَ ۚ وَإِنْ تُخَفُّوْهَا وَتَوْتُوْهَا

ظاھر ۾ ڌیوتہ اھو اوهان لاءِ تمام بہتر آھي ، ۽ جيڪڏھن لک ۾ خیرات مسکینن کی

الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ۖ وَيُكَفِّرُ عَنْكُم مِّنْ

ڌیوتہ اھو توھان لاءِ تمام بہتر آھي ، ۽ الله توھان جا گناہ بخش

سَيِّئَاتِكُمْ ۖ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿۴۱﴾ لَيْسَ عَلَيْكَ

ڪندو ، ۽ الله تعالیٰ توھان جي عملن کان خبردار آھي . (اي حبيب) توھان جي مٿان انھن جي

هٰذِهِمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَمَا تُنْفِقُوا

هدايت جو ذمولى ناهي پر جنهن کي الله چاهي هدايت ڏئي ٿو، جيڪا چڱي شيءِ توهان

مِنْ خَيْرٍ فَلَا تُنْفِقُوا مِنْ أَنْفُسِكُمْ وَمَا تُنْفِقُونَ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ

ڏيوڻا انهيءَ ۾ توهان جي بهتري آهي، ۽ توهان خرچ ڏنا ڪريو مگر الله تعاليٰ جي رضا منڊي

اللَّهُ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُّوفِّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا

لا ۽، جيڪو مال توهان خرچ ڪري رهيا آهيو توهان کي ان جو پورو ثواب ملندو ۽ توهان

تُظْلَمُونَ ۝۶۷ لِّلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أُحْصَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ

کي نقصان ڏنو ويندو. توهان انهن فقيرن تي خرچ ڪريو جيڪي الله جي راه ۾ روڪجي پيا آهن

لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ

انهن کي زمين ۾ ڪارو ٻار ڪرڻ جي فرصت نه ناهي، ناواقف ماڻهو انهن کي شاهوڪار

أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ لَا يَسْأَلُونَ

سمجهن ٿا ڪنهن کان سوال نه ڪرڻ جي ڪري، (اي حبيب) توهان انهن کي شڪر مان سڃاڻو ٿا، اهي ماڻهن کان

النَّاسِ الْخَافَا وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ

عاجزي سان سوال نه ٿا ڪن، ۽ توهان جيڪا خيرات ڪريو ٿا پوءِ بيشڪ الله تعاليٰ انهي کي

عَلِيمٌ ۝۶۸ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِاللَّيْلِ

ڄاڻندڙ آهي. جيڪي ماڻهو پنهنجي مالن کي خيرات ڪن ٿا رات ۽

وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ

ڌينهن ۾ ڳجهه ۽ ظاهر ۾ پوءِ انهن لاءِ انهيءَ جو ثواب سندن

رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ۝۶۹

رب وٽ آهي، ۽ ڪوبه خوف انهن تي ناهي ۽ نه اهي ڏکوئيا.

الذَّالِمِينَ

وَقَدْ مَنَزَلَ

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقْوَمُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي

جيڪي ماڻهو وياج کائڻ ٿا نه ائين اڃا امت جي دينهن قبرن مان مگر جيئن بيهي ٿو اهو

يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ

ماڻهو جنهن کي چڻ جواشر لڳائي ، اهو ان لاءِ ته انهن جيوت واپار به

مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ

وياج وانگر آهي ، الله تعالى واپار کي حلال فرمايو ۽ وياج کي حرام فرمايو ، پوءِ جنهن ماڻهو کي

مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّهِ فَانْتَهَىٰ فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ

سندس رب جي طرفان نصيحت پهتي ۽ پوءِ روڪجي پيو ته ان کي حلال آهي جيڪو اڳ ۾ ورتائين ، ۽ ان جوڪم الله جي حوالي آهي

وَمَنْ عَادَ فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۲۷﴾

۽ جنهن وري به وياج کاڌو پوءِ آهي جهنمي آهن ، اهي دؤرخ ۾ هميشه رهندا

يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُزِيلُ بِالْصَّدَقَةِ ۖ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ

الله وياج کي برباد ڪري ٿو ۽ خير اٿن جو ثواب ڏيئي ٿو ، ۽ الله تعالى ناشڪري ڪندڙ ۽ وڌي گنهگار

كَفَّارٍ أَثِيمٍ ﴿۲۸﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا

کي پسند نه ٿو فرمائي . بيشڪ جن ماڻهن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا ۽ نماز قائم

الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ

ڪي ۽ نه زڪوة ڏني انهن لاءِ انهن ڪمن جو ثواب سنڌوب وٽ آهي ، ۽ انهن تي

عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿۲۹﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ

ڪو به خوف ناهي ۽ نه آهي ڏکوئڻ . اي مؤمنو ! توهان الله تعالى کان ڊڄو

وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۳۰﴾ فَإِنْ لَّمْ

۽ ڇڏي ڏيو رهيل وياج جيڪڏهن توهان مؤمن آهيو . پوءِ جيڪڏهن

تَفْعَلُوا فَإِذْ نُوَاحِرْپٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِنْ تُبْتُمْ

ايئن نڌا ڪريو ته الله تعالىٰ سندس رسول جي طرفان توهان کي جنگ جو اطلاع هجي، ۽ جيڪڏهن توبه ڪريو

فَلَكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ۝۴۹ وَإِنْ

ٿا ته فقط پنهنجو اصل مال وٺو، ۽ توهان وڌيڪ نه وٺو، نه توهان کي گهٽ ڏيو. ۽ جيڪڏهن

كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ ۖ وَأَنْ تَصَدَّقُوا خَيْرٌ

قرضي مسڪين آهي ته ان کي آساني تائين مهلت ڏيو، ۽ جيڪڏهن قرض معاف ڪريو ته اهو

لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝۵۰ وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَىٰ

توهان لاءِ بهتر آهي جيڪڏهن اوهان ڄاڻو ٿا. ۽ انهيءَ ڏينهن کان ڊڄو جنهن ۾ الله ڏانهن موٽايا

اللَّهُ فَتَمُوتُ فِي كُلِّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ۝۵۱

ويندا، ۽ هر ماڻهو کي سندس عمل جو پورو ثواب ملندو ۽ انهن سان ظلم نه ڪيو ويندو.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدِينٍ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَاكْتُبُوهُ

اي مؤمنو! جڏهن توهان مقرر وقت تائين قرض جي ڌيڳي لپي ڪريو ته ان کي لکو،

وَلْيَكْتُبَ بَيْنَكُمْ كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ وَلَا يَأْبَ كَاتِبٌ أَنْ يَكْتُبَ

۽ توهان جي وچ ۾ لکندڙ انصاف سان لکي، ۽ لکندڙ کڻن کان انڪار نه ڪري

كَمَا عَلَّمَهُ اللَّهُ فَلْيَكْتُبْ وَلْيُمْلِلِ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ

جيئن ته الله ان کي علم ڏنو آهي ته ان کي لکڻ گهرجي، ۽ جنهن تي حق آهي اهو لکندو وڃي

وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ وَلَا يَبْخَسْ مِنْهُ شَيْئًا فَإِنْ كَانَ الَّذِي

۽ انهيءَ کي گهرجي ته الله کان ڊڄي جيڪو سندس رب آهي، لکندڙ ان مان ڪا به شئي گهٽ نه ڪري، پوءِ جنهن تي حق

عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيهَا أَوْ ضَعِيفًا أَوْ لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يُمْلََّ هُوَ

آهي جيڪڏهن اهو بي وقوف يا عاجز آهي يا لڪرائڻ جي صلاحيت نه ٿو رکي

فَلْيَمْلِكْ وَلِيَّهُ بِالْعَدْلِ وَاسْتَشْهِدُوا شَهِيدَيْنِ مِنْ رِجَالِكُمْ

ترپوء سندس سنپاليندڙ ڪو انصاف سان لکرائڻ گهرجي، ۽ مردن مان ٻه شاهد گواه ڪريو،

فَإِنْ لَمْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ فَرَجُلٌ وَامْرَأَتْنِ مِمَّنْ تَرْضَوْنَ مِنَ

پوءِ جيڪڏهن ٻه مرد ناهن ته هڪ مرد ۽ ٻه عورتون پنهنجي مرضي سان شاهد

الشَّهَدَاءِ أَنْ تَضِلَّ إِحْدَاهُمَا فَتُذَكِّرَ إِحْدَاهُمَا الْأُخْرَىٰ وَ

ڪريو متان هڪ عورت کي ويسر ٿئي ته ٻي ان کي ياد ڏياري، ۽

لَا يَأْبَ الشَّهَدَاءُ إِذَا مَا دُعُوا وَلَا تَسْمَعُوا أَنْ تَكْتُمُوهُ

شاهدن کي جڏهن سڏايو وڃي ته اچڻ کان انڪار نه ڪن، ۽ لڪڻ کي ڳرو نه سمجهو مقرر وقت

صَغِيرًا أَوْ كَبِيرًا إِلَىٰ أَجَلِهِ ذَٰلِكُمْ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ وَأَقْوَمُ

تائين چاهي قرض ٿورو هجي يا گهڻو، اها لکت الله تعالى وٽ زياده انصاف واري آهي، انهيءَ

لِلشَّهَادَةِ وَأَدْنَىٰ أَلَّا تَرْتَابُوا إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً

جي شاهدي به تمام سٺي رهندي ۽ ويجهو آهي جو توهان کي ڪوشڪ نه پوي، مگر جيڪڏهن

حَاضِرَةً تُدِيرُونَهَا بَيْنَكُمْ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَلَّا

توهان واپار روبرو هٿ وهڻ پاڻ ۾ ڪريو ته ان جي لکت نه ڪرڻ ۾ توهان تي ڪو

تَكْتُمُوهُنَّ وَأَشْهَدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ وَلَا يُضَارَّ كَاتِبٌ

گناه ناهي، ۽ جڏهن واپار ڪريو ته شاهد مقرر ڪريو، ۽ لکندڙ ۽ شاهد کي تڪليف

وَلَا شَهِيدٌ وَإِنْ تَفْعَلُوا فَإِنَّهُ فُسُوقٌ بِكُمْ وَ

نه پهچايو ته ۽ جيڪڏهن تڪليف ڏيندا ته بيشڪ اهو توهان لاءِ گناه آهي، ۽

اتَّقُوا اللَّهَ وَيُعَلِّمُكُمُ اللَّهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٨٢﴾

الله تعالى کان ڊڄو، ۽ الله تعالى توهان کي سيکاري ٿو، ۽ الله تعالى هر شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي.

وَأِنْ كُنْتُمْ عَلَى سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا فَرِهْنَ مَقْبُوضَهُ^ط

۽ جيڪڏهن توهان سفر ۾ آهيو ۽ لکندڙ نه ٿو ملي ته گروي جون شيون قبضي ۾ ڏنيون وڃن،

فَإِنْ آمَنَ بَعْضُكُم بِبَعْضٍ فَلَْيُؤَدِّ الَّذِي أُؤْتِمِنَ أَمَانَتَهُ

پوءِ جيڪڏهن توهان جو هڪ ٻئي تي اعتبار آهي تنهن کي پنهنجي امانت (قرض) ادا ڪرڻ گهرجي

وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ^ط وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ^ط وَمَنْ يَكْتُمْهَا

۽ الله کان ڊڄڻ گهرجي جيڪو سندس رب آهي، ۽ شاهدي نه لکايو، ۽ جيڪو (ماڻهو) شاهدي لکائيندو

فَأِنَّهُ إِثْمٌ قَلْبُهُ^ط وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ^ع ۱۸۳

پوءِ بيشڪ سندس دل گنهگار آهي، ۽ الله تعاليٰ توهان جي عملن کي ڄاڻندڙ آهي. الله تعاليٰ جو ئي آهي جيڪو

السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ^ط وَإِنْ تُبَدُّوْا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْ

ڪجهه آسمانن ۽ زمينن ۾ آهي، ۽ جيڪڏهن توهان ظاهر ڪريو جيڪي توهان جي دل ۾

تُخْفُوهُ يُحَاسِبُكُمْ بِهِ اللَّهُ^ط فَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ

آهي يا گهڻو ڪري توهان کان الله اُن جو حساب وٺندو؛ پوءِ بخش ڪري ٿو جنهن کي چاهي ۽ عذاب ڪري ٿو

يَشَاءُ^ط وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ^ع ۱۸۴

جنهن کي چاهي، ۽ الله تعاليٰ هر شيءِ تي قادر آهي. رسول ڪريم قرآن مجيد جي تصديق

إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ^ط كُلٌّ آمِنٌ بِاللَّهِ وَمَلَيْكَتِهِ

فرمائي ۽ مومن قرآن ڪريم تي ايمان آندو، سڀني ايمان آندو الله تي ۽ ملائڪن تي

وَكُتِبَ لَهُمْ وَرُسُلِهِمْ^ف لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِمْ^ف وَقَالُوا

۽ مقدس ڪتابن تي ۽ معزز رسولن تي، چون ٿا ته اسين الله جي رسولن تي ايمان آڻي ۽ فرق نه ٿا ڪون، عرض ڪن ٿا

سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ^ع ۱۸۵

اسان ٻڌو ۽ معيوس آهي، اي الله اسان تنهنجي بخشش چاهيو ٿا ۽ فقط الله تاهن موٽو آهي. نه ٿو تڪليف ڏئي

بَايَتْ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ۝ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ ۝

جانڪاري ٿيا تنهن لاءِ سخت عذاب آهي، ۽ الله تعالى غالب بدلو وٺندڙ آهي.

إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْفَىٰ عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ۝ هُوَ

بيشڪ الله تعالى ڪا به شيءِ ڳڻهي نه آهي زمين ۽ آسمانن ۾. اهو ئي آهي

الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ

جيڪو توهان جي تصوير ماءُ جي پيٽن ۾ رچي طرح ڇاهي پيدا فرمائي ٿو، ناهي ڪوبه معبود مگر اهو

الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ

عزت حڪمت وارو. ۱۰ اهو ئي آهي جنهن توهان تي قرآن ڪريم نازل فرمايو، انهيءَ

آيَةٍ مُحْكَمَةٍ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخْرُ مُتَشَبِهَاتٍ ۚ فَأَمَّا

جون ڪجهه آيتون صاف معنيٰ رکن ٿيون اهي قرآن ڪريم جو بنياد آهن ۽ ٻيون آيتون مشابهت آهن، پر جن

الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ

مانهن جي دليين ۾ ورهه آهي سي مشابهت آيتن جي پٺيان فتني ۽ پاڻ مراد و معنائون

الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ ۚ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ

طلب ڪرڻ لاءِ ڪوشش ڪن ٿا، ۽ الله تعالى ڪا به سواءِ حقيقت ۾ ان جي مراد ڪير نه ٿو ڄاڻي ۽ يقيني علم

فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِّنْ عِندِ رَبِّنَا ۚ وَمَا

وارا چوڻ ٿا اسان انهن آيتن تي ايمان آندو، اهي سڀئي آيتون اسانجي رب وٽان آهن، ۽ نصيحت

يَذَكِّرُ إِلَّا أُولَ الْأَلْبَابِ ۝ رَبَّنَا لَا تَزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ

نه فقط عقلمند حاصل ڪر ٿا. ۱۱ اي اسان جاري هدايت ڏيڻ کان پوءِ اسان جون دليون

هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً ۚ إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ۝

ڏنگيون نه فرما ۽ اسان کي پنهنجي طرفان رحمت عطا فرما، بيشڪ تون ئي گهڻو عطا ڪندڙ آهين.

رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ

اي اسان جارت بيشڪ تون قيامت جي ڏينهن سڀني ماڻهن کي گڏ ڪندڙ آهين جنهن ۾ ڪو شڪ ناهي بيشڪ

الْبُعَادَ ۹ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالَّذِينَ تَغْنِي عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا

الله تعالى ذوق منجي. بيشڪ جن ماڻهن ڪفر ڪيو انهن کي سندن مال ۽ اولاد الله تعالى جي

أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا ۖ وَأُولَٰئِكَ هُمْ وَقُودُ النَّارِ ۖ كَذَابٌ

عذاب کان بچائي نه سگهندو ۽ اهي ئي دوزخ جو ٻارڻ آهن. جيئنڪ

الْفِرْعَوْنَ ۖ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا ۖ فَآخَذَهُمُ اللَّهُ

فرعون وارا ۽ انهن کان اڳ وارا ماڻهو هئا، انهن اسان جي آيتن کي نه مڃيو، پوءِ الله انهن کي سندن

بِذُنُوبِهِمْ ۖ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۖ قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا

گناهن جي عيوض پڪڙيو ۽ الله تعالى سخت عذاب ڪندڙ آهي. اي حبيب توهان ڪافرن کي فرمايو

سَتُغْلَبُونَ وَتُحْشَرُونَ إِلَىٰ جَهَنَّمَ ۖ وَبِئْسَ الْبِهَادُ ۖ قَدْ كَانَ

جلدي توهان شڪست کائيندا ۽ جهنم ڏانهن گڏ ڪيا ويندا، ۽ بچڙي جلد آهي ويهن جي بله بيشڪ توهان

لَكُمْ آيَةٌ فِي فِتْنَتَيْنِ ۖ التَّتَقَاتُ فِئَةً ۖ تُقَاتِلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ

لاءِ نشاني آهي ته تولا جيڪي هڪ ٻئي کي سامهون ٿيا، هڪ جماعت الله جي واٽ ۾ جنگ ڪئي ۽

أُخْرَىٰ كَافِرَةٌ يَرَوْنَهُمْ مِثْلَهُمْ رَأَىٰ الْعَيْنُ ۖ وَاللَّهُ يُؤَيِّدُ

ٻيا ڪافرهئا، مسلمانن ظاهر ۾ ڪافرن کي پاڻ کان هيٺون ٿي ڏٺو، ۽ الله جنهن کي گھري پنهنجي

بِنَصْرِهِ ۖ مَنْ يَشَاءُ ۖ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَعِبْرَةً ۖ لِّأُولِي الْأَبْصَارِ ۖ

طاقت سان فتح ڏئي ٿو، بيشڪ انهيءَ ۾ عقلمندن لاءِ عبرت آهي.

رُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرِ

ماڻهن لاءِ سينگارِي وڻي آهي پسند ڏيڻهين جي محبت، عورتون، پٽ ۽ گھڻي دولت ته

الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ

۽ سُون ۽ چاندي ۽ نشان کيل گهوڙا ۽ چو پاڻو مال

وَالْحَرْثُ ذَلِكَ مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ

۽ پوکون، اهي شيون دنيا جي زندگي جو سامان آهن، ۽ الله تعالى وٽ بهترين موٽڻ جي جاءِ

الْبَابِ ۱۳ قُلْ أُوْنِبْتُكُمْ بِخَيْرٍ مِّنْ ذَلِكَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا عِنْدَ

(بمشت) آهي اچيسب توهان فرمايو چا آءٌ توهان کي انهن کان بهتر شي جو دس ڏيان، پر هيڙن کان لاڻ سندن

رَبِّهِمْ جَنَّتْ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَأَزْوَاجٌ

رَب وٽ باغ آهن جن جي هيٺان نهرون وهن ٿيون هميشه بهشت ۾ رهندا ۽ پاڪ گهرواريون

مُطَهَّرَةٌ وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ۱۵

هونديون ۽ الله جو رضامنڊو هوندو، ۽ الله تعالى پنهنجن ٻانهن کي ڏسندڙ آهي.

الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا إِنَّا أَمْنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا

اهي ماڻهو چون ٿا اي اسان جارت اسان تنهنجي رسول جي تصديق ڪئي پوءِ تون اسانجا ڪٽاڻ بخش ڪر

وَقَنَا عَذَابَ النَّارِ ۱۶ الصَّابِرِينَ وَالصَّادِقِينَ وَالْقَنِتَّةِينَ

۽ اسان کي جهم جي عذاب کان پناهه رک. صبر ڪندڙ ۽ سچ ڳالهائيندڙ ۽ نياز نوزت ڪئي ۽ الله تعالى

وَالْمُتَّقِينَ وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ ۱۷ شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ

جي راهه ۾ خرچ ڪندڙ ۽ رات جي پوئين حصي ۾ الله کان بخشش طلب ڪندڙ. الله تعالى بيان فرمايو بيشڪ ناهي

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ

ڪو عبادت جي لائق مگر هو، ۽ الله جي وحدانيت جي شاهدي ملائڪن ۽ علم وارن حق تي ڏني،

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۱۸ إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ

ناهه ڪو عبادت جي لائق مگر هو عزت (۽) حڪمت وارو. بيشڪ پسنديده دين الله تعالى وٽ

الْإِسْلَامَ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوْتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ

اسلام آهي، ۽ ڏا اختلاف ڪيو اهل ڪتاب وارن مگر علم اچر

مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ

ڪان پوء پنهنجي حسد جي سببان، ۽ جيڪو انسان الله جي آيتن جو انڪار ڪري

فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۝۱۹ فَإِنْ حَاجُّوكَ فَقُلْ أَسْلَمْتُ

تو ته پوء بيشڪ الله جلد حساب وٺندڙ آهي. پوء اي جيڪڏهن اهي توهانن جي ڪن ته توهان

وَجْهِيَ لِلَّهِ وَمَنِ اتَّبَعْنِ وَقُلْ لِلَّذِينَ أُوْتُوا الْكِتَابَ وَ

انهن کي فرمايو انشاء اسان جي تابع دارن الله لاء سر جهڪايو آهي، اهل ڪتاب وارن ۽ ان پڙهيلن کي

الْأَمِينِ أَسْلَمْتُمْ فَإِنْ أَسْلَمُوا فَقَدِ اهْتَدَوْا وَإِنْ

فرمايو ڇا توهان دين لاء سر جهڪايو، پوء جيڪڏهن تسليم ڪياون ته هدايت وارا ٿيا، ۽ جيڪڏهن

تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلْغُ وَاللَّهُ بِصِيرٍ بِالْعِبَادِ ۝۲۰

ڏٺا مڃن ته توهان تي صرف پيغام پهچائڻ آهي، ۽ الله تعاليٰ پنهنجن ٻانهن کي ڏسندڙ آهي.

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّنَ

بيشڪ جن ماڻهن الله جي آيتن جو انڪار ڪيو ۽ نبيتن (سگورن) کي بي گناه

بَغْيٍ حَقٍّ وَيَقْتُلُونَ الَّذِينَ يَأْمُرُونَ بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ

قتل ڪيو، ۽ جيڪي ماڻهو کين انصاف جو چوندا هئا انهن کي قتل ڪيائون،

فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ۝۲۱ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ حَبِطَتْ

انهن ماڻهن کي توهان ڏوڏاڪ عذاب جي خوشخبري ٻڌايو، اهي ماڻهو اهي آهن جن جا چڱا

أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَالُهُمْ مِنْ نَّصِيرِينَ ۝۲۲

ڪم دنيا ۽ آخرت ۾ ضايع ٿي ويا، ۽ انهن جو ڪوبه مددگار ناهي.

ڪم دنيا ۽ آخرت ۾ ضايع ٿي ويا، ۽ انهن جو ڪوبه مددگار ناهي.

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُدْعَوْنَ إِلَى كِتَابِ

چا توهان نه ڏٺو انهن يهودين کي جن کي تورات مان احڪام پهتا، انهن کي تورات تي عمل ڪرڻ لاءِ

اللَّهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ يَتَوَلَّى فَرِيقٌ مِّنْهُمْ وَهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٣٣﴾ ذَلِكَ

سڏيو وڃي ٿو انهي لاءِ ته انهن جي وچ ۾ فيصلو ڪيو وڃي پر هو هڪ ڳرو هاضن مان انڪار ڪري ڏئي جي ٿو اهو

بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَنُتَمَسَّنَا النَّارَ إِلَّا أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ وَغَرَّهُمْ

انڪار ان سبب ڪن ٿا جو چون ٿا ته اسان کي هرگز نه وڌندي باهه مگر چند ڏينهن ۽ ڪوڙ

فِي دِينِهِمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٣٤﴾ فَكَيْفَ إِذَا جُمِعْتُمْ لِيَوْمٍ لَا

ڳالهائڻ جي ڪري دين ۾ دوکو کائڻ ٿا، ٻوڏ ڪهڙي حال ۾ هوندا جڏهن اسان قيامت جي ڏينهن

رَيْبَ فِيهِ وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٣٥﴾

انهن کي گڏ ڪنداسين، جنهن ۾ ڪو شڪ ناهي، ۽ هر ان کي سندس عملن جي جزا ڏني ويندي ۽ انهن کي ظلم ڪيو ويندو.

قُلِ اللَّهُمَّ مَلِكُ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَن تَشَاءُ وَتَنزِعُ الْمُلْكَ

اي حبيب توهانجي ڪري واري الله تون مالڪ الملڪ آهين جنهن کي چاهين يا شاهي ڏين ۽ جنهن کان چاهين

مَن تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَن تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَن تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ

بادشاهي واپس وٺين، ۽ جنهن کي چاهين عزت ڏين ۽ جنهن کي چاهين ذلت ڏين، تنهنجي دست قدرت ۾ خير آهي،

إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٦﴾ تُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَتُولِجُ النَّهَارَ

بيشڪ تون هر شيء تي قادر آهين. رات کي ڏينهن ۾ داخل ڪرين ٿو ۽ ڏينهن کي رات ۾ داخل

فِي اللَّيْلِ وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ

ڪرين ٿو، ۽ مئل مان زندهه کي ڪڍين ٿو ۽ زندهه مان مئل کي ڪڍين ٿو،

وَتَرْزُقُ مَن تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٧﴾ لَا يَتَّخِذُ الْمُؤْمِنُونَ

۽ جنهن کي چاهين بغير حساب جي رزق ڏين ٿو. مؤمن، ڪافرن کي پنهنجو دوست

الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ

نه بنائين سواء مؤمنين جي، جيڪو مؤمنن کان فرسان

ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاةً^ط

دوستي رکندو انهي جو الله جي دين ساڪو واسطو ناهي مگر اهو جو الله کان خوف ڪريو تها خوف ڪريو

وَيَحْذَرُكُمْ اللَّهُ نَفْسَهُ^ط وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ^{۳۸} قُلْ إِنْ تَخَفُوا

الله تعالى تها ڪي پياڻ کان ڊيڄاري تو، الله تعالى ڏانهن موٽڻ آهي. اي حبيب تها انهن کي فرمايو جيڪڏهن

مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ تُبْدُوهُ يَعْلَمُهُ اللَّهُ^ط وَيَعْلَمُ مَا فِي

توھان ظاهر ڪريو يا لڪايو جيڪو تها ان جي دين ۾ آهي، الله کيس معلوم آهي، الله تعالى ڄاڻي ٿي جيڪي ڪجهه

السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ^{۳۹}

آسمانن ۾ ۽ زمينن ۾ آهي، الله تعالى هر شئي تي قادر آهي.

يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُحْضَرًا^{۴۰} وَمَا عَمِلَتْ مِنْ

قيامت جي ڏينهن هر انسان جنهن ۾ چڱو ڪم يا بچڻ ڪم ڪيو هوندو اهو موجود ۽ حاضر

سَوْءٍ تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمَدًا بَعِيدًا^{۴۱} وَيَحْذَرُكُمْ اللَّهُ

ڏسندو، انسان اميد ڪندو ته جيڪڏهن عمل ۽ سندس ڀڄڻ ۾ ڪو وڏو فاصلو هجي ها، ۽ الله تها ڪي پاڻ کان

نَفْسَهُ^ط وَاللَّهُ رَعُوفٌ بِالْعِبَادِ^{۴۲} قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ

ڊيڄاري تو، ۽ الله پاڻهن تي مهربان آهي. اي حبيب تها فرمايو اي انسانو جيڪڏهن تها الله سان

فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ^{۴۳}

محببت چاهيو تها منهنجي فرمانبرداري ڪريو، الله تها انسان محبت رکندو ۽ تها جا گناهه بخش ڪندو ۽ الله بخشنده ۽ مهربان آهي.

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ

توھان فرمايو الله ۽ الله جي رسول جي فرمانبرداري ڪريو، پوءِ جيڪڏهن منهن ڦيرين پوءِ بيشڪ الله ڪافرن

توھان فرمايو الله ۽ الله جي رسول جي فرمانبرداري ڪريو، پوءِ جيڪڏهن منهن ڦيرين پوءِ بيشڪ الله ڪافرن

الْكَافِرِينَ ۳۲ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ

قي عذاب کند و آهي . بيشك الله (حضرت) آدم و (حضرت) نوح و اولاد (حضرت) ابراهيم و اولاد

عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ ۳۳ ذُرِّيَّةٌ بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ وَاللَّهُ سَمِيعٌ

عمران جي کي انتخاب ڪيو جهان وارن مان . انهن جو هڪ ٻيو خاندان نه آهي ، ۽ الله تعاليٰ ٻڌندڙ

عَلِيمٌ ۳۴ إِذْ قَالَتِ امْرَأَتُ عِمْرَانَ رَبِّ إِنِّي نَذَرْتُ لَكَ مَا فِي

چاٿڙ آهي . جڏهن (حضرت) عمران جي گهرواري عرض ڪيو اي منهنجارت بيشڪ مونذر ڪيو آهي جيڪو

بَطْنِي مُحَرَّرًا فَتَقَبَّلْ مِنِّي ۚ إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۳۵ فَلَمَّا وَضَعَتْهَا

منهنجي پٽي ۽ آهي خاص منهنجي خدمت ۾ هن لاءِ پوءِ مون کان توڙ قبول فرما ، بيشڪ توڙ ٻڌندڙ چاٿڙ آهي . پوءِ جڏهن ان کي

قَالَتْ رَبِّ إِنِّي وَضَعْتُهَا أُنْثَىٰ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا وَضَعْتَ وَلَيْسَ

توڻو ڪيائين عرض ڪيائين اي منهنجارت مون جو ڪري توڻو ڪي آهي ۽ الله تعاليٰ کي معلوم آهي جيڪا ولادت ٿي ، ۽ پٽ

الذَّكَرُ كَأَلْأُنْثَىٰ ۚ وَإِنِّي سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ ۚ وَإِنِّي أُعِيذُهَا بِكَ وَ

ڌيءَ جهڙو ناهي ، ۽ بيشڪ مون ان جو نالو مريم رکيو ۽ بيشڪ آئون اهي کي ۽ ان جي اولاد کي

ذُرِّيَّتَهَا مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ۳۶ فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ ۚ وَ

تنهنجي پناهه ڏني ، شيطان رجيم کان محفوظ ٿي . پوءِ (بي بي) مريم کي سندس رب سهڻي طريقي سان قبول

أَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا ۚ وَكَلَّمَهَا وَكَرَّمَهَا ۚ كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا

فرمايو ۽ ان کي سهڻي نموني سان پرورش فرمايائين ، ۽ (حضرت) زڪريا کي سندس ننگهه باني لاءِ مقرر ڪيائين ، جڏهن زڪريا

الْبَحْرَابِ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا ۚ قَالَ يَمْرُؤُا أَنَّىٰ لَكَ هَذَا ۖ قَالَتْ

(بي بي) مريم وٽ بحراب ويندو هو توڙ رزق ۽ منهنجي وٽ رزق ڪيائين اي مريم هي ڪٿان آيو ٿو ٿا ، چيائين

هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ۳۷

اهي الله تعاليٰ وٽان آچن ٿا ، بيشڪ الله تعاليٰ جنهن کي چاهي بغير حساب جي رزق ڏئي ٿو .

هٰذَا لَكَ دَعَاؤُكَ يَا رَبِّهِ قَالَ رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً

انهي جاء في حضرت زكريا پنهنجي رب کان دعا گهري، عرض ڪيائين اي منهنجا رب مون کي پٽ ڄڻو اولاد

طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ ﴿۳۸﴾ فَنَادَتْهُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَهُوَ قَائِمٌ

عطا فرماء، بيشڪ تون دعا قبول ڪندڙ آهين. پوءِ جبرئيل حضرت زڪريا کي آواز ڏنو حالانڪ حضرت

يُصَلِّي فِي الْمِحْرَابِ أَنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكَ بِيَحْيٰى مُصَدِّقًا

زڪريا پنهنجي جاء نماز تي پهچي رهيو هو، بيشڪ الله تعاليٰ توھان کي (پٽ) يحيٰ جي مبارڪ ڏيئي توجيڪو

بِكَلِمَةٍ مِّنَ اللَّهِ وَسَيِّدًا وَحَصُورًا وَنَبِيًّا مِّنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿۳۹﴾

(حضرت عيسيٰ جي تصديق ڪندو ۽ سردار ۽ عورتن کان پاسو ڪندڙ هوندو ۽ خاص پيغمبرن مان هوندو.

قَالَ رَبِّ اَتَىٰ يَكُونُ لِيْ غُلَامٌ وَقَدْ بَلَغَنِيَ الْكِبَرُ وَامْرَأَتِي

زڪريا عرض ڪيو اي منهنجا رب مون کي پٽ ڪيئن تولد ٿيندو حالانڪ آئون عمر رسيد آهيان ۽ منهنجي گهڙاري ۾

عَاقِرٌ ط قَالَ كَذٰلِكَ اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يَشَآءُ ﴿۴۰﴾ قَالَ رَبِّ اجْعَلْ

ٻار پيدا ڪر جي صلاحيت ٺهي، جبرئيل فرمايو الله تعاليٰ ايتري توجيئن چاهي. زڪريا عرض ڪيو اي منهنجا رب

لِيْ اٰيَةً ط قَالَ اٰيَتُكَ اَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَةَ اَيَّامٍ اِلَّا رَمْزًا ط

مون کي ڪا نشاني ڏي، الله فرمايو تنهنجي لاءِ نشاني هي آهي ته ٽي ڏينهن ڳالهائي سگهندن مگر اشارن سان،

وَاذْكُرْ رَبَّكَ كَثِيْرًا وَّسَبِّحْ بِالْعَشِيِّ وَالْاُبْحَارِ ﴿۴۱﴾ وَاذْ قَالَتْ

۽ پنهنجي رب کي گهڻو ياد ڪر ۽ صبح ۽ شام پنهنجي رب جي ساراه ڪر. ۽ جڏهن ٻي (بي) مريم کي

الْمَلٰٓئِكَةُ يُمَرِّمُوْنَ اِنَّ اللَّهَ اصْطَفٰكِ وَطَهَّرَكِ وَاصْطَفٰكِ عَلٰى

جبرئيل چيو ته بيشڪ الله تعاليٰ توکي انتخاب ڪيو آهي ۽ توکي پاڪ ڪيو آهي ۽ موجوده زماني جي سڀني عورتن

نِسَآءِ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۴۲﴾ يُمَرِّمُ اَقْنَتِيْ لِرَبِّكِ وَاَسْجُدِيْ وَارْكَعِيْ مَعَ

کان برگزيده ڪيو آهي. اي مريم پنهنجي رب جي سامهون ادب سان بيھ ۽ ان لاءِ سجدو ڪر ۽ جماعت

الرَّكِعِينَ ﴿۳۳﴾ ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ

سان نماز اڪر . اهي غيب جون خبرون آهن جيڪي انساوي جي ذريعي رسول عربي کي ٻڌايون ٿا، ۽ بظاهر توهان

لَدَيْهِمْ إِذْ يَقُولُونَ أَقْلَامَهُمْ أَيُّهُمْ يَكْفُلُ مَرْيَمَ وَمَا كُنْتَ

انهن وٽ نه هئا جڏهن انهن قلمن سان کڻو ٿي وڌو ته (بي مريم جي پرورش ڪير ڪري، ۽ بظاهر توهان

لَدَيْهِمْ إِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿۳۴﴾ إِذْ قَالَتِ الْمَلِكَةُ يَمْرُؤُا إِنَّ اللَّهَ

انهن وٽ نه هئا جڏهن پاڻ ۾ تڪرار ڪيائون . اي حبيب توهان ياد ڪريو جڏهن (حضرت) جبرئيل بي بي مريم کي چيو

يُبَشِّرُكَ بِكَلِمَةٍ مِنْهُ اسْمُهُ الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ

بيشڪ الله تعاليٰ توکي ٻڌايو ته جي بشارت ڏئي ٿو، جنهن جو نالو مسيح يعني عيسيٰ پٽ مريم جو آهي

وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿۳۵﴾

جيڪو دنيا ۾ وڏي مرتبي وارو ۽ آخرت ۾ خاص بندن مان آهي .

وَيُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿۳۶﴾ قَالَتْ رَبِّ

۽ ماڻهن سان ڳالهائي ڪلام ڪندو ۽ پڪي عمر ۾ دين جي تبليغ ڪندو ۽ پاڻ خاص بندن مان هوندو ۽ بي مريم عرض ڪيو

أَنِّي يَكُونُ لِي وَلَدٌ وَلَمْ يُمَسِّسْنِي بَشَرٌ قَالَ كَذَلِكِ اللَّهُ يَخْلُقُ

اي منهنجي بابت مون کي اولاد ڪيئن ٿيندو مون کي ڪنهن انساوت نه ڏنائو آهي، فرمايائين الله ائين ئي پيدا فرمائي ٿو

مَا يَشَاءُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿۳۷﴾ وَيُعَلِّمُهُ

جيڪو چاهي، جڏهن ڪنهن ڪم جو حڪم فرمائي ٿو ته ان کي چوي ٿو ٿي ته فوراً ٿي پوي ٿو . ۽ الله تعاليٰ سيکاريندو

الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ ﴿۳۸﴾ وَرَسُولًا إِلَىٰ بَنِي

ان کي ڪتاب ۽ حڪمت ۽ تورات ۽ انجيل . ۽ (حضرت) عيسيٰ بني اسرائيل تان هن رسول

إِسْرَآءِيلَ أَنِّي قَدْ جِئْتُكُمْ بِآيَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ أَنِّي أَخْلُقُ لَكُمْ

ڪري موڪليو ويندو (حضرت) عيسيٰ فرمايو بيشڪ آئون توهان ۽ توهان جي رب طرفان هڪ نشان آڻيان ٿو، تحقيق آئون توهان (لاءِ)

مَنْ الطَّيْنُ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَأَنْفَخُ فِيهِ فَيَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِ اللَّهِ

مٽي مان هڪ پکي جي صورت ۾ تيار ڪريان ٿو پوءِ ان ۾ ڦوڪ ڏيان ٿو ته اها صورت پکي ٿي پوندي الله جي حڪم سان.

وَأُبْرِئُ الْأَكْمَهَ وَالْأَبْرَصَ وَأُحْيِ الْمَوْتَى بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُنَبِّئُكُمْ

۽ آئون ماءُ جي پٺيان ڄاڻول ناياب ۽ ڪوڙهه جي مريض کي شفا ڏيان ٿو ۽ الله جي حڪم سان مٿل ڪجهه ويران ٿو ۽ توهان

بِمَا تَأْكُلُونَ وَمَا تَدْخُرُونَ فِي بُيُوتِكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لَّكُمْ

کي ٻڌايان ٿو جيڪو توهان کائو ٿا ۽ جيڪو توهان پنهنجن گهر ۾ رکڻ ڪري ٿا، بيشڪ انهي ۾ توهان لاءِ نشاني آهي

إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ۝ وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيِّ مِنَ التَّوْرَةِ

جيڪڏهن توهان يقين ڪندڙ آهيو. ۽ تورات جي تصديق ڪريان ٿو جيڪو مون کان اڳ ۾ آيل آهي

وَلِأَجْلِ لَكُمْ بَعْضُ الَّذِي حُرِّمَ عَلَيْكُمْ وَجَدْتُمْ بَايَةً

انهي لاءِ جو توهان لاءِ ڪي شيون حلال ڪريان جيڪي توهان تي حرام ڪيون ويون ۽ توهان وٽ پنهنجي رڳي

مِّنْ رَبِّكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ۝ إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ

طرفان نشاني آندي آهي، پوءِ توهان الله تعاليٰ کان ڇهه منهنجي ۾ مان برداري ڪريو. بيشڪ الله تعاليٰ منهنجي توهان جو رب آهي

فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ ۝ فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَىٰ مِنْهُمْ

پوءِ خاصان جي عبادت ڪريو، هي سٺين راهه آهي. پوءِ جدڻ ۾ عيسىٰ انهن مان ڪفر کي معلوم ٿيو

الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ

ڪيو، ڇا تئين الله جي دين لاءِ منهنجا مددگار ڪير آهن، حواريٰ عرض ڪيو اسان الله جي دين جا

أَنْصَارُ اللَّهِ آمَنَّا بِاللَّهِ وَاتَّهَدُ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ۝ رَبَّنَا آمَنَّا

مددگار آهيون، اسان الله تي ايمان آندو آهي، ۽ توهان شاهدي ڏيو ته اسان مسلمان آهيون. ايسا تجاربت اٿا ايمان

بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ۝

آندو آهي انهي تي جيڪو تونازل فرمايو آهي (حضرت عيسىٰ جي تابعداري ڪئي) سين پوءِ اسان کي تصديق ڪندڙن مان لک.

وَمَكْرُوا وَمَكَرَ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَكِرِينَ ﴿٥٣﴾ إِذْ قَالَ اللَّهُ

۽ ڪافرن فریب ڪيو ۽ الله تدبیر ڪئي، ۽ الله تعالیٰ بهترین تدبیر ڪندڙ آهي، اِي حبیب توهان یاد ڪريو

يَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَرَافِعُكَ إِلَىٰ وَمُطَهَّرُكَ مِنَ الَّذِينَ

جذہن اللہ تعالیٰ فرمایا عیسیٰ آؤن تو کی پوری عمر دیندے ۽ تو کی پاؤں ڈالھن کما سئدے ۽ تو کی کافرن کان پاک

كَفُّوا أَوْ حَاجِلُ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى يَوْمِ

بناسندس ۽ تنهنجن تائيدارن کي قيامت تائين تنهنجن انڪار ڪندڙن تي

الْقُبَّةِ ثُمَّ إِلَىٰ مَرْجِعِكُمْ فَأَحْكُمُ بَيْنَكُمْ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ

غالب ڪندس، انهيءَ کان پوءِ توهان جو مون تڏانهن موٽڻ چئندو ٿو ۽ آئون توهان جي وچ فاصلو ڪندڙ ٿي ڇڻ

فَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَعَذَّبْنَاهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا

گاہ میں آتا کہ وہاں بارہ عجمی ماٹھن کے فکے پتھر انھیں کی دنیا سے آجاتے م

فَالْأُنثَىٰ وَالْأَخَذَةُ وَمَا لَهُمْ قَدْرٌ يُضَدُّ ۖ وَأَمَّا الَّذِينَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سُحْتٌ عَذَابٌ كَثِيرٌ ۖ وَ إِنَّمَا جُوعٌ بِمَدَدٍ لَا تَهْتَدُونَ ۚ وَ إِنَّمَا جُوعٌ بِمَدَدٍ لَا تَهْتَدُونَ ۚ

اسْمَاءُ وَهِيَ الصَّغِيرَةُ يُؤَيِّسُهُمْ أَبُو رِثْمٍ وَاللَّهُ لَا يَكُفُّ

آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا پوءِ الله تعالیٰ انهن کي سندن پورو ثواب ڏيندو، ۽ الله تعالیٰ ظالمين کي پسند

الظَّالِمِينَ ﴿٢٠﴾ ذَٰلِكَ نَتْلُوهُ عَلَيْكَ مِنَ الْآيَاتِ وَالذِّكْرِ

نه تو فرماي . اِهي واقعات جيڪي اسين توهان تي بيان ڪريون ٿا قرآن ڪر ليرجي آيتن

الحليم ﴿٥٨﴾ إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ خَلَقَهُ

مان آهن . بيشڪ الله تعالى و (حضرت عيسيٰ جي پيدائش (حضرت آدم جي تخليق وانگر آهي، الله تعالى (حضرت آدم

مِنْ تَرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ لَنْ يَكُونُ³⁴ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا

تَكُنْ مِنَ الْبُشْرَىٰ ۖ فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ

طرفان حق آھی، توں شک کدڑن مان نہ تھی؛ پوء ای حسیب علم اچن کان پوء جیکر توہان سا (حضرت) عیسیٰ

مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ

جی باری مہجرت کری پور توہان انہن کی فرما پوچھو اسین پنہنجن پتن کی ۽ توہان جی پتن کی مذکور ۽ اسین پنہنجن گھر وارین

نِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ

کي ۽ توهان پنهنجين زالن کي سڏيو ۽ اسيين ۽ توهان گڏ ٿيون، پوءِ اسان مباحلو (مناظرو) ڪري ڪوڙن

اللَّهُ عَلَى الْكُذِّبِينَ ۖ إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْقَصَصُ الْحَقُّ وَمَا

تي الله جي لعنت موڪليون . بيشڪ اهو سچو واقعو آهي، ۽ ناهي ڪو

مِنْ إِلَهٍ إِلَّا اللَّهُ^ط وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٦٢﴾

عبادت جي لائق مگر الله تعالى، ۽ پيشڪ الله تعالى غالب حڪمت وارو آهي.

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ عَلَيْهِمُ بِالْمُفْسِدِينَ ۖ قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ

یوں جو کہ ان ایمان نہ آئے تو وہ عیدشک اللہ فسادین کی جائیداد تھی۔ اچھی تو تھا ان ممالک اہل کتاب

تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعُودَ إِلَّا لِلَّهِ

جائزہ کی کلمی جرح کے اسان و تہان مر و اس آہمی تہ تہ عبادت ک دین اسدن مگ اللہ ہی

وَلَا نُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا ۚ وَلَا يَتَّخِذُ لِعُضُنَا عُضْوًا ۚ

وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ۝ شَرِّكَتُكَ يَوْمَئِذٍ لِّمَنِ اسْتَعَانَ ۝ فَاتَّقِ اللَّهَ ۚ إِنَّكَ كَاشِعٌ لِّبَصَرِ هُنَا ۚ لَا تَرَىٰ شَيْئًا ۚ لَّكَ الْوَدَّاعُونَ ۝

مَنْ دُونَ اللَّهِ فَأُتِيَهُمْ لَقُونَهُمْ فَاتَّبَعُوهُ أَسْبَاطًا مَذْجُوعًا ۖ أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّ اللَّهَ مَعَهُمْ خَالِئٌ مِنْهُمْ ۖ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرُ الْإِنْسَانِ ۚ

اللَّهُ تَعَالَى كَانِ سَمَاءً رُفِعَ كُرْسِيُّهُنَّ أَهْلُ مَجْنُونَةٍ مَن فَمَا لَتَدْعُوهُ إِذَا مَا هُوَ تَحْتَ أَسَدٍ مَسْلُومٍ أَهْلُ مَجْنُونَةٍ

لَا هُمْ إِلَّا كُتُبٌ مِّنْ قَبْلِهَا نُزِّلَتْ

پہلے سے اس کا حال معلوم ہو گیا ہے۔

التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ إِلَّا مَنْ بَعْدَهُ ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٥٥﴾

(حضرت) ابراهيم کان پوءِ نازل ٿيا، ڇا پوءِ توهان نہ ٿا سمجھو.

هَآأَنْتُمْ هَؤُلَاءِ حَاجِبْتُمْ فِيمَا لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ فَلِمَ

اي اهل ڪتاب جا توهان اهي آهيو جيڪي جھڳڙو ڪريو ٿا انهي آخري زمان متعلق جهن جو توهان کي علم آهي

تُحَاجُّونَ فِيمَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ ۚ وَاللَّهُ يَعْلَمُ ۚ

پوءِ ڇا لاءِ اُن بابت جھڳڙو ڪريو ٿا جنهن جو توهان کي علم ناهي، ۽ الله تعاليٰ (سڀ ڪجهه) ڄاڻي ٿو ۽

أَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٥٦﴾ مَا كَانَ إِبْرَاهِيمُ يَهُودِيًّا وَلَا

توهان نہ ٿا ڄاڻو . (حضرت) ابراهيم يهودي ۽ نصارو

نَصْرَانِيًّا وَلَكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُّسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ

نہ هو پر حق تدانن لڙندڙ مسلمان هو، ۽ مشرڪن

الْمُشْرِكِينَ ﴿٥٧﴾ إِنَّ أَوْلَى النَّاسِ بِإِبْرَاهِيمَ لَلَّذِينَ

مان نہ هو . بيشڪ سڀني ماڻهن کان (حضرت) ابراهيم کي ويجهو آهي ماڻهو آهن جن

اتَّبَعُوهُ وَهَذَا النَّبِيُّ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاللَّهُ وَلِيُّ

سندن پيروي ڪئي ۽ هي رسول عربي ۽ جن ماڻهن ايمان آندو، ۽ الله تعاليٰ مؤمنن جو

الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٨﴾ وَذَتْ طَآئِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يُضِلُّوكُمْ

مددگار آهي . ۽ اهل ڪتاب مان هڪ گروھ دل سڻا چاهي ٿو تہ ڪنهن طريقي سڻا ٿو هاڪي گمراه ڪن،

وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٥٩﴾ يَا أَهْلَ

۽ اهي پنهنجو پاڻ کي گمراه ڪن ٿا ۽ نہ ٿا سمجھن . اي اهل ڪتاب

الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَأَنْتُمْ تُشْهَدُونَ ﴿٦٠﴾

جا الله تعاليٰ جي آيتن جو چالاءِ انڪار ڪريو ٿا ؟ حالانڪ توهان ڄاڻو ٿا تہ

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَلْبِسُونَ الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَ

اي اهل ڪتاب جا ڇا لا اءِ حق کي ناحق سان گڏيو ٿا ۽ رسول عربي جي تعريف لڪايو ٿا حالانڪ

أَنْتُمْ تَعْلَمُونَ^(۴۱) وَقَالَتْ طَائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ آمَنُوا بِالَّذِي

توهان ڄاڻو ٿا . ۽ يهودين جي هڪ گروه (ٻان) چيو ته قرآن ڪريم تي صبح جو ايمان

أُنْزِلَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَجْهَ النَّهَارِ وَاکْفُرُوا آخِرَهُ لَعَلَّهُمْ

آڻيو ۽ شام جو اسلام کان ڦري وڃو انهي لاءِ من مسلمان پنهنجي دين کان

يَرْجِعُونَ^(۴۲) وَلَا تَوُمنُوا إِلَّا لِمَن تَبِعَ دِينَكُمْ قُلْ إِنَّ الْهُدَى

ڦري وڃن (۽ پاڻ ۾ چيائون) نه جو توهان مگر جيڪو توهان جي دين جي موافق هجي، اچي ٿو توهان ڦريو ۽ الله تعاليٰ

هُدَى اللَّهِ أَنْ يُؤْتَىٰ أَحَدٌ مِّثْلَ مَا أُوتِيْتُمْ أَوْ يُحَاجُّوْكُمْ

جي هدايت اسلام آهي، ۽ چون ٿا ته اسان مڪري کي ملي چڪا ٿا توهان مسلمانن کي ملي آهي يا مسلمان يهودين

عِنْدَ رَبِّكُمْ قُلْ إِنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنُ يَشَاءُ^ط

سان سڄت ڪن پنهنجي رب وٽ، اي حبيب توهان ڦريو ۽ پنهنجيڪ پالائي لاءِ الله وٽ آهي جنهن کي چاهي عطا ڪندو آهي،

وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ^(۴۳) يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنُ يَشَاءُ^ط وَاللَّهُ

۽ الله تعاليٰ لڌا ڪندڙ ڄاڻندڙ آهي. اهو پنهنجي نبوت سان جنهن کي چاهي سرفراز ڪري ٿو، ۽ الله تمام

ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ^(۴۴) وَمِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مَنُ إِنْ تَأْمَنَهُ

گهڻو احسان ڪندڙ آهي. ۽ ڪي يهودي اهڙا آهن جو جيڪڏهن انهن وٽ گهڻو مال ته

يَقْطَرِ يُوْدَةٌ إِلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَنُ إِنْ تَأْمَنَهُ بَدِينَا^ط رَلَا

امانت رکيو وڃي ته توهان کي واپس ڪندا، ۽ ڪي اهڙا به آهن جو جيڪڏهن وٽن هڪ دينار امانت رکي وڃي ته به

يُوْدَةٌ إِلَيْكَ إِلَّا مَا دُمْتَ عَلَيْهِ قَائِمًا^ط ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا

موتائي نه ٿيندا جيستائين توهان سندن مٿي تي چڙهي نه بيهو، اها خيانت انهي سببان ڪن ٿا

لَيْسَ عَلَيْنَا فِي الْأُمِّينَ سَبِيلٌ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ

جو چون تاته اسان تي ان پڙهيلن (جي مال کائڻ) پر گناه ناهي، ۽ الله تعالى تي سمجهڻ کان پوءِ

وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾ بَلَىٰ مَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ وَاتَّقَىٰ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ

به ڪوڙ چوڻ تاهه ٥٥. ها، جن وعدو پورو ڪيو (رسول عزيٰ تي ايمان آندو) ۽ الله جو خوف ڪيو پوءِ بيشڪ الله خوف

الْمُتَّقِينَ ﴿٥٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا

ڪڍڻ ساجحت رکي ٿو. بيشڪ جن الله تعالى جي عهدي کي پورو نه ڪيو ۽ پنهنجن قسمن جي عيوض توڙو ملهه

قَلِيلًا أُولَٰئِكَ لَا خَلَاقَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ وَلَا يَكَلِّمُهُمُ اللَّهُ وَلَا

وٺن ٿا، انهن جو آخرت ۾ ڪو حصو ناهي ۽ الله تعالى انهن سان نه ڳالهائيندو ۽ نه

يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٥٧﴾

قيامت جي دينهن انهن تان انهن تڏسندو ۽ نه انهن کي پاڪ ڪندو ۽ انهن لاءِ دردناڪ عذاب آهي.

وَأَنَّ مِنْهُمْ لَفِرِيقًا يُبَايِعُونَ الْأَسِنَّةَ هُمْ بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ مِنْ

۽ بيشڪ يهودين مان هڪ اهڙو گروھ آهي جيڪو تورات مان رسول عزيٰ جي تعريف لکائي ٿو انهي سبب اهو توهان سمجهو

الْكِتَابِ وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَ

تدئين تورات پڙهي، حالانڪ ائين تورات ۾ ناهي، ۽ چون تاته اهو الله تعالى جي طرفان آهي

مَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُمْ

حالانڪ اهو الله تعالى جي طرفان ناهي ۽ الله تعالى تي سمجهڻ کان پوءِ به ڪوڙ

يَعْلَمُونَ ﴿٥٨﴾ مَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُؤْتِيَهُ اللَّهُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ

چون تاهه ٥٨. ڪنهن انسان کي اهو حق ناهي جو الله تعالى ان کي ڪتاب ۽ علم وفهم

وَالنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُولُ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِّيْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَ

۽ نبوت عطا فرمائي انهي کان پوءِ اهو ماڻهن کي چوي ته الله کان سواءِ منهنجي عبادت ڪريو ۽

۽ نبوت عطا فرمائي انهي کان پوءِ اهو ماڻهن کي چوي ته الله کان سواءِ منهنجي عبادت ڪريو ۽

لَكِنْ كُونُوا رَبَّيْنَ بِمَا كُنْتُمْ تُعَلِّمُونَ الْكِتَابَ وَبِمَا

پڻ اهو چوندو ته ديندار ٿيو انهي سببان جو توهان (رسول) ڪتاب سيکاريو ٿا ۽ توهان ڪتاب جو

ڪُنْتُمْ تُدْرُسُونَ ﴿۸۹﴾ وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَالِيكَهٗ وَ

درس ڏيو ۸۹ ۽ نه (رسول) توهان کي اهو حڪم ڏيندو ته ملائڪن ۽ پيغمبرن کي الله

النَّبِيِّنَّ أَرْبَابًا ۖ أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكَفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿۹۰﴾

ڪري مڃو ، ڇا توهان کي ڪفر جو حڪم ڏيندو انهي کان پوءِ جو توهان مسلمان ٿي ويا .

وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّنَّ لَمَا آتَيْتُكُمْ مِنْ كِتَابٍ

اي حبيب توهان ياد ڪريو جڏهن الله تعاليٰ پيغمبرن کان وعدو ورتو ته جنهن وقت آئون توهان کي ڪتاب ۽ حڪمت

وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ

عطا ڪريان، انهي کان پوءِ توهان وٽ رسول عربي تشريف فرمائي جيڪو توهان جي ڪتاب جي تصديق ڪري توهان وٽ

بِهِ وَلَتَنْصُرُنَّهُ ۖ قَالَ أَأَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ

ضرو انهي تي ايمان آڻيو ۽ ضرور انهي جي مدد ڪجو، الله فرمايو ڇا توهان اقرار ڪيو ۽ انهي تي منهنجي پڪي وعدي جو

إِصْرِي ۖ قَالُوا أَأَقْرَرْنَا ۖ قَالَ فَاشْهَدُوا ۚ وَأَنَا مَعَكُمْ مِنَ

بار ڪنئو، (رسولن) عرض ڪيو اٿس اقرار ڪريون ٿا، الله فرمايو توهان هڪ ٻئي تي شاهد ٿيو ۽ آئون به توهان سان گڏ

الشَّاهِدِينَ ﴿۹۱﴾ فَمَنْ تَوَلَّىٰ بَعْدَ ذَٰلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿۹۲﴾

شاهد آهيان ۹۱ ۽ پوءِ (انهن نبين جي امتين ۾) جنهن به وري کان پوءِ خلافي ڪئي، پوءِ اهي ئي بي دين آهن .

أَفَغَيْرَ دِينِ اللَّهِ يَبْغُونَ وَلَهُ أَسْلَمَ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ

الله جي دين کان سواءِ ٻيو دين چاهين ٿا ۽ (توهان فرمايو) انهي جي درٻار ۾ سر ڇمڪائڻ ٿا جيڪي آسمانن

وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا ۖ إِلَيْهِ يَرْجِعُونَ ﴿۹۳﴾

۽ زمين ۾ آهن خوشي سان ۽ مجبوري سان ۽ انهي ڏانهن سڀئي موٽايا ويندا .

قُلْ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَمَا اُنْزِلَ عَلَيْنَا وَمَا اُنْزِلَ عَلٰى اِبْرٰهِيْمَ وَاِسْمٰعِيْلَ

اي حبيب توهان فرمايو ته اسان الله تعالى جي قرآن ڪريم جيڪو حضرت ابراهيم ۽ (حضرت) اسماعيل

وَاسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ وَالْاَسْبَاطَ وَمَا اُوْتِيَ مُوسٰى وَعِيسٰى

۽ اسحاق ۽ يعقوب ۽ سندن اولاد تي نازل ڪيو ويو انهن سڀني تي ايمان آندو ۽ اسان ايمان آندو ته تورا

وَالنَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نَفَرَقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ

۽ انجيل تي ۽ جيڪو ٻين نبين کي سندن رب کان مليو اسين (مسلمان) نبين جي نبوت ۾ فرق نه ٿا ڪريون ۽ اسين الله جي آڳاٽن

مُسْلِمُوْنَ ۽ وَمَنْ يَّبْتَغِ غَيْرَ الْاِسْلَامِ دِيْنًا فَلَنْ يُّقْبَلَ مِنْهُ

سِر جڳهه ڪايون ٿا . ۽ جيڪو ماڻهو اسلام کي ڇڏي ٻئي دين جي طلب ڪري ٿو اهو هرگز ان کان قبول نه ڪيو ويندو

وَهُوَ فِي الْاٰخِرَةِ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ ۝ ۵۵ كَيْفَ يَهْدِي اللّٰهُ قَوْمًا

۽ اهو آخرت ۾ نقصان وارن مان هوندو . ڪهڙي طرح الله هدايت ڏيندو ان قوم کي

كَفَرُوْا بَعْدَ اِيْمَانِهِمْ وَشَهِدُوْا اَنَّ الرّٰسُوْلَ حَقٌّ وَّ

جنهن ايمان آڻڻ کان پوءِ ڪفر ڪيو ۽ شاهدي ڏنائون ته بيشڪ رسول الله سچو آهي ۽

جَاءَهُمُ الْبَيِّنٰتُ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ۝ ۵۶

انهن وٽ چٽا معجزا اچي چڪا هئا ۽ الله تعالى ظالمن کي هدايت نه ٿو ڏئي .

اُولٰٓئِكَ جَزَاؤُهُمْ اَنَّ عَلَيْهِمُ لَعْنَةُ اللّٰهِ وَالْمَلٰٓئِكَةِ وَالنَّاسِ

انهن جو بدلو اهو آهي ته بيشڪ انهن جي مٿان الله تعالى ۽ ملائڪن ۽ سڀني ماڻهن

اَجْمَعِيْنَ ۝ ۵۷ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ

جي لعنت آهي . هميشه انهي ۾ رهندا ، نه انهن تي عذاب هلڪو ڪيو ويندو ۽ نه انهن کي

يُنْظَرُوْنَ ۝ ۵۸ اِلَّا الَّذِيْنَ تَابُوْا مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ وَاصْلَحُوْا

مهلتي ڏني ويندي . مگر جيڪي ماڻهو ڪفر کان پوءِ توبه ڪري ۽ چڱا ڪم ڪيائون .

فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝۸۹ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بَعْدَ

پوءِ بيشڪ الله تعالى بخش گذر باجهارو آهي. بيشڪ جن ماڻهن ايمان آڻڻ کان پوءِ ڪفر

ايمان ٺهڻ ۾ اڙداد واکفرالن ۾ توبل ٿوبتهم ۽ اوليك

ڪيو انهي کان پوءِ ڪفر ۾ وڌيڪ زياده ٿيا هرگز انهن جي توبه قبول نه ڪئي ويندي، ۽ اهي

هُمُ الضَّالُّونَ ۝۹۰ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ

ئي گمراه آهن. بيشڪ جن ماڻهن ڪفر ڪيو ۽ ڪفر تي سندن موت ٿيو

فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْ أَحَدِهِمْ مِلُّ الْأَرْضِ ذَهَبًا وَلَوْ افْتَدَى

پوءِ هرگز نه قبول ڪيو ويندو انهن مان ڪنهن هڪڙي کان زمين جيترو له سون جيتوڻيڪ ٻنهي

بِهِ ۽ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَّاصِرِينَ ۝۹۱

آزادي لاءِ پيش ڪري، انهن لاءِ دردناڪ عذاب آهي ۽ انهن جو ڪوبه مددگار ناهي.

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تَحِبُّونَ ۚ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ

توهان هرگز نيڪي ڪي پهي نه سگهندا جيستائين ٻنهي پسنديدار شي الله جي لاءِ خرچ نه ڪندا، توهان جيڪي ڪجهه خرچ

فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ۝۹۲ كُلُّ الطَّعَامِ كَانَ حَلَالًا لِّبَنِي إِسْرَءِيلَ

ڪريو تاپوءِ بيشڪ الله تعالى کي سموري ڄاڻ آهي. سڀئي طعام بني اسرائيل کي حلال هئا

إِلَّا مَا حَرَّمَ إِسْرَءِيلُ عَلَى نَفْسِهِ مِنْ قَبْلِ أَنْ تُنَزَّلَ التَّوْرَةُ ۚ

مگر اهو جيڪو (حضرت) يعقوب تورات نازل ٿيڻ کان اڳ هر پاڻ تي حرام ڪيو،

قُلْ فَأَتُوا بِالتَّوْرَةِ فَاتْلُوهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۝۹۳ فَمِنْ أَفْتَرَى

(اي حبيب) توهان فرمايو تورات کي پڙهو جيڪڏهن توهان سچا آهيو. ان کان پوءِ جيڪو

عَلَى اللَّهِ الْكُذْبَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ۝۹۴

الله تي ڪوڙهي دليلن اچڻ بعد پوءِ اهي ئي ظالم آهن.